

N:o 180.

Af herr **H. A. Göransson**, om ändring af §§ 15, 16 och 18 i riksdagsordningen.

Vid 1884 års riksdag väckte jag förslag om ändring i §§ 15 och 18 i riksdagsordningen (motion n:o 139) i syfte att såväl elektorsvalen som de omedelbara riksdagsmannavalen för Andra Kammaren skulle ske på en och samma dag öfver hela riket.

Konstitutionsutskottet fann sig föranlåtet att utesluta städerna från dessa bestämmelser, som skulle gälla endast för landsbygden, enär det mött svårigheter att kunna enas om en och samma dag för både land och stad. I öfrigt hade utskottet hufvudsakligen tillstyrkt bifall till förslaget, och blef utskottets förslag äfven i begge kamrarne antaget att hvilat till vidare grundlagsenlig behandling.

Vid 1885 års riksdag antogs det hvilande förslaget af Första Kammaren utan diskussion, men afslogs af Andra Kammaren, och hade således förslaget förfallit. Af de vid frågans behandling i Andra Kammaren afgifna yttranden kan man finna, att de anmärkningar, som framhöllos mot förslaget, egentligen voro mot redaktionen af de olika paragraferna och icke mot sjelfva saken, och detta tror jag äfven var anledningen till att förslaget förkastades i Andra Kammaren, dock likväl med endast 15 rösters majoritet.

Då samma skäl för ändring i riksdagsordningen, som jag förut framhållit, ännu kvarstå, och då mitt förra förslag mottogs med synnerlig välvilja och sympati, såväl i konstitutionsutskottet som i Riksdagens begge kamrar, dristar jag, under åberopande af de motiv jag i ofvannämnda motion anført, att å nyo framlägga förslag i samma syfte. Och får jag vördsamt föreslå,

att §§ 15, 16 och 18 i riksdagsordningen måtte erhålla följande förändrade lydelse:

§ 15. Val till riksdagsmän i Andra Kammaran verkställas inom juli månads utgång näst före början af de tre år, för hvilka valen gälla.

Förordnar konungen nya val o. s. v. (= nuvarande lydelse).

§ 16. Valen förrättas, för landet, inför domhåfvanden medelst elektor, som utses inför kommunalstämmans ordförande andra måndagen i juli månad näst före början af de tre år, för hvilka valen gälla. För hvarje kommun väljes en elektor och derutöfver, efter folkmängden, en för hvarje fullt tal af ett tusen.

I de valkretsar, som bestå af två eller flera städer, utses inför magistraten samma dag och tid som här ofvan är stadgad för landet en elektor för hvarje stad och derutöfver, efter folkmängden, en för hvarje fullt tal af femhundra. Desse elektor sammanträda till riksdagsmannaval inför magistraten i den stad inom valkretsen, som största folkmängden eger.

Kommuner, som hafva att gemensamt välja riksdagsman, ega dock begagna det omedelbara valsättet, derest flertalet af de röstberättigade så beslutar. Då förslag härom af de röstberättigade i en kommun väckes medelst beslut, fattadt inför kommunalstämmas ordförande eller magistrat, varder sådant meddeladt konungens befallningshafvande, som från öfriga till valkretsen hörande kommuner infordrar de röstberättigades röster och utfärdar kungörelse om utgången efter ty som de flesta afgifna rösterna varit för bifall eller afslag. I sistnämnda fall kan frågan icke förr, än en tid af fem år derefter förflutit, å nyo upptagas. Beslutas åter förändringen, träder den i kraft vid det val, som näst efter en månad från kungörelsens utfärdande inträffar, och gäller för en tid af minst fem år, hvar efter beslut om dess upphörande kan på lika sätt som om dess införande fattas. Vid de omedelbara valen afgifvas rösterna, särskildt för hvarje kommun, inför kommunalstämmas ordförande eller magistrat; och skola för rösternas sammanräknande och fullmagts utfärdande

åt den, som de flesta rösterna erhållit, valprotokollen *ofördröjligen* insändas, för kommunerna å landet till domhafvanden och för städerna till magistraten i den stad, som största folkmängden eger, och bör sammanräkningen af rösterna vara verkställd inom åtta dagar efter valets förrättande.

I stad som o. s. v. (= nuvarande lydelse).

Då det omedelbara valsättet begagnas, skola riksdagsmannavalen förrättas å samma dag och tid, som här ofvan i denna paragraf är stadgad för val af elektorer.

Hvad i denna paragraf är stadgad om viss dag för riksdagsmannaval och för val af elektorer eger ej tillämpning å de fall, då konungen förordnat nya val eller eljest riksdagsmännen afgår, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit.

§ 18. Konungens befallningshafvande åligger att, när val till riksdagsman i Andra Kammarerna erfordras, derom underrätta vederbörande valförrättare, som låter tid och ort för valet i kyrkorna kungöra. Der medelbart valsätt eger rum, iakttages att mellan elektorsval och riksdagsmannavalet minst åtta dagar skola förflyta, åliggande det valförrättaren att, der dagen för elektorsvals hållande ej är genom stadgandena härofvan i § 16 bestämdt, i kungörelsen meddela särskild föreskrift, att detsamma skall hållas minst åtta dagar före riksdagsmannavalet. Skulle i någon församling offentlig gudstjenst ej förrättas å söndag, då kungörelsen bör uppläsas, skall, på presterskapets anmodan, vederbörande kronobjent kungörelsen skyndsamt kringsända.

För kallelse till o. s. v. (= nuvarande lydelse).

Der elektorsval hållits o. s. v. (= nuvarande lydelse)

eller alternativt:

§ 15. Val till riksdagsmän i Andra Kammarerna verkställas, för landet inom juli och för stad inom september månads utgång näst före början af de tre år, för hvilka valen gälla.

Förordnar konungen nya val o. s. v. (= nuvarande lydelse).

§ 16. Valen förrättas, för landet, inför domhåvanden medelst elektorerna, som utses inför kommunalstämmans ordförande. För hvarje kommun väljes en elektor och derutöver, efter folkmängden, en för hvarje fullt tal af ett tusen.

Elektorsvalen skola ega rum andra måndagen i juli månad näst före början af de tre år, för hvilka riksdagsmannavalen gälla.

I de valkretsar, som o. s. v. (= nuvarande lydelse).

Kommuner, som hafva o. s. v. (= nuvarande lydelse).

Då det omedelbara valsättet begagnas, skola för landet valen förrättas å samma dag och tid, som här ofvan är stadgadt för val af elektorerna.

I stad, som har o. s. v. (= nuvarande lydelse).

Hvad i denna paragraf är stadgadt om viss dag för riksdagsmannaval och för val af elektorerna eger ej tillämpning å de fall, då konungen förordnat nya val eller eljest riksdagsman afgår, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, tilländalupit.

§ 18. Lika lydelse som här ofvan i första alternativet är föreslaget.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles, åt hvilket jag öfverlemnar att föreslå det ena eller andra af de nu framlagda alternativen, och om det skulle finna de af mig föreslagna ändringar och tillägg kunna lämpligare på annat ställe i riksdagsordningen införas eller i andra ordalag affattas, anhåller jag att utskottet vidtager sådan åtgärd, blott hufvudsyftet med mitt förslag ej förfelas.

Stockholm den 2 februari 1887.

Anders Göransson.
